

Kan Ba???? Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kan Ba???? Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24214>

Özet

Kan Ba???? Tutum Ölçe?i (KBTÖ), bireylerin kan ba???? eylemine yönelik tutumlar?n? ölçmek amacıyla Cüneyd Çelik ve Gökhan Güven tarafından 2015 y?l?nda geli?tirilmif bir ölçektir. Ölçek, psikometrik aç?dan geçerli ve güvenilir bir araç sunmay? hedefleyerek, bu hayati toplumsal davran????n alt?nda yatan motivasyonel ve engelleyici faktörleri belirlemek üzere tasarlanm??t?. KBTÖ, toplam 24 maddeden olu?makta olup, kat?l?mc?lar?n görüşlerini 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemiyle de?erlendirmektedir.

Ölçek, kan ba????na yönelik genel tutum yap?s?n? üç farklı alt boyutta incelemektedir: Toplumsal ve Sosyal Sorumluluk, Endi?e ve Toplumsal Görü? ve Anlay??. Bu alt boyutlar, ara?t?rmac?lara kan ba???? kampanyalar?n?n hedeflenmesi ve toplumsal fark?ndal????n art?r?lmas? için detaylı bilgi sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Kan Ba????, Tutum Ölçe?i, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Sosyal Sorumluluk, Endi?e, Kan Ba???? Tutumu.

Yazarlar

Cüneyd Çelik, Gökhan Güven.

Amaç

Kan Ba???? Tutum Ölçe?i'nin geli?tirilmesindeki birincil amaç, Türkiye ba?lam?nda, bireylerin kan ba???? davran????na kar?? geli?tirdikleri olumlu veya olumsuz e?ilimleri sistematik bir biçimde ölçebilecek, standardize edilmi? bir araç sa?lamakt?. Geli?tiriciler, mevcut uluslararası ölçeklerin kültürel farklılıklar nedeniyle tam olarak uygun olmayabilece?i varsay?m?ndan yola ç?karak, yerel halk?n tutumlar?n? yans?tan özgün bir araç ortaya koymay? amaçlam??lard?.

Bu ölçek, özellikle sa?lık psikolojisi ve halk sa?l??? alanlar?nda çal???an ara?t?rmac?lar için kritik öneme sahiptir. Elde edilen veriler, kan stoklar?n?n süreklili?ini sa?lamak ve gönüllü kan ba???? oranlar?n? art?rmak amacıyla yürütülen e?itim ve bilinçlendirme programlar?n?n içeri?ini optimize etmeye yard?mc? olmaktadır.

Yap?

Kan Ba???? Tutum Ölçe?i (KBTÖ), kan ba????na yönelik tutumu ölçen çok boyutlu bir yap? üzerine kurulmu?tur. Ölçek, toplam 24 madde ile üç ana faktörü de?erlendirmektedir. Bu faktörler, bireylerin kan ba???? konusundaki bili?sel, duygusal ve davran??sal e?ilimlerini temsil eder.

Faktörler ve madde say?lar? ?unlard?:

Toplumsal ve Sosyal Sorumluluk (12 Madde): Bireyin topluma kar?? duydu?u görev bilinci ve sosyal fayda sa?lama iste?i gibi pro-sosyal motivasyonlar? ölçer.

Endi?e (8 Madde): Kan verme süreciyle ilgili fobileri, i?ne korkusunu, sa?lik risklerini veya olas? rahats?zliklar? içeren duygusal ve fizyolojik kayg?lar? de?erlendirir.

Toplumsal Görü? ve Anlay?? (4 Madde): Kan ba????n?n toplum nezdindeki alg?lan?? biçimini, kültürel normlar? ve genel kabul düzeyini yans?tan inançlar? ölçer.

Geçerlik

Ölçe?in geli?tirilmesi sürecinde, yap?sal geçerlik çal??malar? temel olarak Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulam?? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak gerçekleştirilmi?tir. Çelik ve Güven (2015) çal??mas?nda, ölçe?in teorik olarak varsay?lan üç faktörlü yap?s?n?n örneklem verileriyle uyumlu oldu?unu göstermi?lerdir.

Yap?lan geçerlik analizleri sonucunda, maddelerin ilgili alt boyutlar alt?nda yüksek yük de?erleri sergiledi?i ve ölçe?in kan ba???? tutumunu ba?ar?yla ölçtü?ü belirlenmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in ay?rt edici geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerli?i gibi ek geçerlik kan?tlar? da orijinal çal??mada sunulmu?tur.

Güvenirlik

Kan Ba???? Tutum Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarlılık katsay?s? olan Cronbach Alpha de?eri hesaplanarak test edilmi?tir. Orijinal çal??mada (Çelik & Güven, 2015), ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde bir iç tutarlılı?a sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in ölçtü?ü yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçebildi?ini ve rastgele hatalardan minimum düzeyde etkilendi?ini göstermektedir.

Her bir alt boyut için de ayr? ayr? hesaplanan Cronbach Alpha katsay?lar?, Toplumsal ve Sosyal Sorumluluk, Endi?e ve Toplumsal Görü? ve Anlay?? faktörlerinin de kendi içlerinde yeterli veya üst düzeyde güvenilirli?e sahip oldu?unu ortaya koymu?tur.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?n? belirlemek amacıyla yap?lan analizler, 24 maddenin üç faktör alt?nda toplandı?n? do?rulam??tır. Bu üç faktörlü yap?, kan ba???? tutumunun farklı bile?enlerini ba??ms?z olarak temsil etmektedir. Faktör analizleri, ölçe?in yap?sal tutarlılı?n? ve psikometrik sa?lamlı?n? destekleyen önemli kan?tlar sunmaktadır. Bu analizler, ölçe?in toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? açıkladı?n? göstermi?tir.

Araç

Test Type: Geli?tirme (Development Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Genel Popülasyon, özellikle yeti?kinler ve üniversite ö?rencileri (kan ba???? potansiyeli olan gruplar).

Age Group: Genç ve Yeti?kinler (Genellikle 18 ya? ve üstü).

Population Details: Ölçek geli?tirme çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri örnekleminde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: 5'li Likert Tipi Derecelendirme. Kat?l?mc?lar, her maddeye 1 (Kesinlikle Kat?lm?yorum) ile 5 (Kesinlikle Kat?l?yorum) arasında puan vererek yan?t vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Tutum, Sosyal Sorumluluk, Kan Ba????, Endi?e, Psikolojik Ölçüm, Ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: Cüneyd Çelik: cuneydcelik@mu.edu.tr (Sorumlu Yazar ?leti?imi)

Correspondence Address: Mu?la S?tk? Koçman Üniversitesi (Çal??manın yapıld??? dönemdeki yazar kurumlarından biri).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Kan Ba???? Tutum Ölçe?i, 2015 y?l?nda yayınlanan bir akademik çal??ma sonucunda geli?tirilmiştir. Ölçe?in kullan?m? için genellikle yazar?n izni gereklidir. Ticari kullan?m d???ndaki akademik ve ara?t?rma amaçlı? kullan?mlar için sorumlu yazar (Cüneyd Çelik) ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilmektedir. Ölçe?in kullan?m?na dair bir ücret bilgisi orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kaynaklar

Çelik, C. ve Güven, G. (2015). Kan Ba???? Tutum Ölçe?inin geli?tirilmesi: geçerlilik ve güvenilirlik

çal??mas?. *Erzincan Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 504-521.

Makalenin orijinal tam metnine a?a??daki linkten ula??labilir: eefdergi.erkzincan.edu.tr

Ölçe?in orijinal PDF döküman? buradan indirilebilir: kan-bagisi-tutum-olcegi-toad.pdf

Kan Ba???? Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal çal??mada belirtilen alt boyut ve madde da??l?m?n? göstermektedir:

3 alt boyut ve 24 madde

Toplumsal ve Sosyal Sorumluluk (12 m):

Endi?e (8 m):

Toplumsal Görü? ve Anlay?? (4 m):

ARABPSYCHOLOGY.COM